

Debreceni Ítéltábla

Bhar.II.212/2016/6. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben a 2016. május 18. napján megtartott harmadfokú nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A jelentős kárt okozó üzletszerűen, és folytatólagosan elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék helyesen, 2016. január 14. napján kihirdetett 3.Bf.466/2015/11. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát 2 (kettő) évre enyhíti. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti, a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Járásbíróság a megismételt eljárás keretében, 2015. április 8. napján kihirdetett 37.B.312/2014/64.számú ítéletével bűnösnek mondta ki vádlottat 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk.373.§ (1) bekezdés (2) bekezdés, bc.) pont, (5) bekezdés b.) pont) és 3 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b.) pont). Ezért öt halmazati büntetésül 2 év 9 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Kimondta, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. Rendelkezett a vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságáról. Kötelezte az előterjesztett polgári jogi igények megfizetésére. Ugyanakkor a Bt. magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, súlyosítás érdekében jelentett be jogorvoslatot. A vádlott felmentés, védője az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében élt fellebbezéssel.

A Debreceni Törvényszék 2015. január 14. napján kihirdetett 3.Bf.466/2015/11. számú ítéletével a Járásbíróság ítéletét megváltoztatta.

A vádlottat 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntette (Btk.373.§ (1) bekezdés (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont) miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a magánfelek részére megítélt polgári jogi igényről és a zár alá vétellel érintett vagyontárgyakról. Mellőzte az elsőfokú ítélet bevezető részéből a 2015. január 9-ét megelőző tárgyalási napokra utalást. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen vádlott kihirdetést követően, indokának megjelölése nélkül fellebbezett. Az ügyész és a védő a kézbesítés útján közölt érdemi határozattal szemben határidőben nem éltek jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.529/2013/6-I. sz. átiratában a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában előadta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással teljesen ellentétes tényállást állapított meg, és ez alapján hozta meg másodfokú ítéletét. Így lényegében átvette az elsőfokú bíróság szerepkörét, melyre törvényi lehetőség nincs. Ez az eljárás sérti a tisztességes eljáráshoz való jog nemzetközi követelményét, hiszen a vádlott védekezési, jogorvoslati lehetősége jelentős mértékben leszűkült. Kifejtette továbbá, hogy nem állapítható meg védencével szemben a tényállás alapján a csalás büntette, hiszen nem állt fenn egyenes szándéka e vonatkozásban. A védelem által táblázatba foglalt, keresztül történt átutalások és a cégvezetők által a társaság bankszámlájáról felvett pénzeszegek elemzése alapján megállapítható, hogy az általuk felvett pénz sorsa ismeretlen maradt, azt a vádlott teljes egészében nem kapta meg. Ezek az összegek hiányoztak ahhoz, hogy a vádlott ki tudja egyenlíteni a szállítókkal szemben a cég tartozásait. Mivel a cégvezetőkhez kerültek ezek a pénzek, az ügyészség álláspontját elfogadva arra kellene következtetni, hogy vádlott más érdekében követett el csalást, ezt pedig a magyar büntetőjog nem ismeri. A bíróságok azt állapították meg, hogy vádlott a cselekményt a cégvezetőkkel követtette el úgy, hogy azok tévedésben voltak, nem tudták, hogy bűncselekményben vesznek részt, így a vádlott cselekményét közvetett tettesként valósította meg. Azt is vizsgálni kellett volna, hogy a cégvezetők tudattartalma mire terjedt ki. E feltételek vizsgálata nélkül védence büntetőjogi felelősségének a megállapítására nem kerülhet sor. A bíróság a vádhoz kötöttség elve alapján a vádon túl nem terjeszkedhet, így a vádban meghatározott elkövetési magatartás alapján kell azt megítélni, hogy a vádlott bűncselekményt követett-e el vagy sem. Más elkövetési magatartás alapján a vádlott büntetőjogi felelőssége megállapításának nincs helye.

Sérelmezte, hogy másodfokú bíróság is hiányosan állapította meg a tényállást, az részben ellentétes is az iratok tartalmával, továbbá a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett. Hiányosan rögzítette a másodfokú bíróság a netbank használatával kapcsolatos tényeket. Ennek azért van jelentősége, mert ha nem telefonjára érkeztek meg a kódok, akkor nem ő volt az, akinek meg kellett adni a cégvezetőknek a belépési kódot, hanem éppen ellenkezőleg. Mindezek alapján elsődlegesen az első- és a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, másodlagosan vádlott felmentését kérte. Harmadlagosan pedig azt indítványozta, hogy az ítéletábra a vádlott terhére rótt cselekményt sikkasztásnak minősítse, és erre figyelemmel az alkalmazott szankciót jelentősen enyhítse, és annak végrehajtását függessze fel.

Kérte továbbá a tulajdonában álló ingatlan vonatkozásában elrendelt zár alá vétel feloldását.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felülbírált, figyelemmel arra, hogy a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján a másodfokú határozat ellen a törvény biztosítja a fellebbezés jogát.

A másodfokú bíróság ugyanis az elsőfokon elítélt vádlottat egy bűncselekmény vádja alól felmentette. A terhelti fellebbezés joghatályos és megnyitotta a harmadfokú bírósági eljárást.

A Debreceni Ítéletábra a másodfellebbezést a Be. 393.§-ának (2) bekezdése alapján, nyilvános ülésen bírálta el.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő fenntartotta fellebbezésének indokolásában foglaltakat. Az ügyész szintén fenntartotta az átiratában írtakat.

A harmadfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az első- és másodfokú eljárást a bíróságok a perrendi szabályok megtartásával folytatták le. Egyik bíróság sem vétett feltétlen, vagy olyan relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított, a másodfokú bíróság által kiegészítés, helyesbítés illetve részbeni eltérő tényállás megállapítása után ítélezése alapjául elfogadott tényállás megalapozott, ezért határozatát a Be.388. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően e tényállásra alapította.

A törvényszék a járásbíróság ítéletében észlelhető indokolásbeli hiányosságokat is maradéktalanul és nem kifogásolható módon pótolta. Egyetértett az ítélőtábla a törvényszékkel abban, hogy az indokolás hiányosságai nem adtak alapot a Be. 373. § (1) bekezdés III/a.) pontja alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

Meggyőző indokát adta annak, hogy az elsőfokú bíróságtól eltérően miért találta úgy, hogy nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást, hogy vádlott a Bt. felé történő megrendelések leadásakor a fizetési képessége és készsége vonatkozásában tévedésbe ejtette, és a Bt. kára a vádlott megtévesztő magatartása miatt keletkezett.

Mind az első-, mind a másodfokú bíróság meggyőző indokát adta annak, hogy a többi tényállási pontban írt cselekményekkel kapcsolatosan miért állapítható meg, hogy vádlott oldalán már a szerződések megkötésekor fennállt a csalárd szándék, vagyis az, hogy a megrendelt áru ellenértékét nem fogja kifizetni. Ehhez annyit fűz hozzá az ítélőtábla, hogy a vádlott aktuális tudattartalmára, szándékának meglétére a cselekményt követően tanúsított magatartásából is vissza lehet következtetni. Jelen esetben ilyenként vizsgálendő az, hogy a vádlott a Zrt.-nél vezetett számlájára elrendelt biztosítási intézkedés, valamint a felszámolási eljárás kezdeményezését követően az Nyrt.-nél nyitott új számlát és az átutalásokat arra kérte, annak biztosítása érdekében, hogy a sértettek a befolyó vételárból az őket megillető összeghez ne jussanak hozzá. Természetesen önmagában ez nem bizonyítja a vádlott elkövetéskori szándékát, azonban a járásbíróság és a törvényszék által elemzett bizonyítékokkal összevetve megalapozott következtetés vonható le arra.

A vád tárgyává tett cselekmények jogi megítélése kapcsán a harmadfokú bíróság az első- és másodfokon eljáró bíróságok álláspontját osztotta. A törvényszék a cselekmények jogi értékeléséről igen részletes és kifogástalan indokolást adott, melyet az ítélőtábla maradéktalanul osztott.

A járásbíróság helytállóan vont következtetést a vádlott bűnösségére a II-III-IV. tényállási pontban írt cselekmények tekintetében, és helyesen minősítette azokat.

Ugyanakkor a törvényszék a részbeni eltérő tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy nem bizonyítható, hogy vádlott az I-es pontban írt bűncselekményt elkövette. Így a felmentő rendelkezés törvényes.

A törvényszék ítéletében azonban elírás folytán tévesen került feltüntetésre, hogy mely bűncselekmény vádja alól mentette fel a vádlottat. Egyértelműen kitűnik ugyanis mind a rendelkező részből, mind az indokolásból, hogy a I. tényállásban írt cselekmény volt ennek alapja. E cselekménnyel azonban a vádlott a Bt. sértettnek 4.231.310 forint kárt okozott, mely cselekmény a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pont, valamint a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás büntetnének minősül.

Helytállóan jutottak a bíróságok arra a következtetésre, hogy a 2012. évi C.tv. alkalmazandó, mivel az a vádlottal szemben kedvezőbb elbírálást biztosít.

A vádlott terhén maradt bűncselekmények a következők: a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és figyelemmel a (2) bekezdés bc) pontjára az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette (IV. tényállás), és 2 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette (II., III. tényállás).

A járásbíróság és a törvényszék a szankció kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülményeket maradéktalanul feltárta, és azokat nagyrészt megfelelően értékelte.

Az első fokon kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés, amelyet a másodfokú bírság helybenhagyott, azonban eltúlzottan szigorú. Ennek oka egyrészt maga a másodfokon hozott felmentő rendelkezés. Másrészt a cselekményeket vizsgálva megállapítható, hogy a legsúlyosabban minősülő, jelentős kárt okozó csalás büntette esetében az elkövetési érték 6.215.063 forint, mely alig haladja meg a jelentős kár alsó határát.

Ezen túl szem előtt kell tartani az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. E szerint a tisztességes eljárás követelményébe ütközik a büntetőeljárás olyan hosszú időtartama, amely jelen ügyben is rögzíthető. Ilyen esetben a büntetés kiszabása során kell törekedni a többlet joghátrányok semlegesítésére, olyan büntetés kiszabásával, ami lényegesen enyhébb, mintha ésszerű időn belül befejeződött volna az eljárás.

Mindezek figyelembe vételével az ítélőtábla úgy találta, hogy a büntetési célok a törvényben meghatározott tételkeret alsó határát jelentő 2 évi szabadságvesztés alkalmazásával is elérhetők, és ennek végrehajtása sem feltétlenül szükséges. Ezért a szabadságvesztés végrehajtását a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján próbaidőre felfüggesztette. A próbaidő tartamát a 85. § (2) bekezdésében írt 5 évi maximumban határozta meg. Ennek oka a vádlott büntetett előélete volt.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása, valamint a bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezés törvényes.

Mivel a Btk. 61. §-ának (1) bekezdése alapján közügyek gyakorlásától az tiltható el, akit szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélnék, az ítélőtábla az erre vonatkozó rendelkezést mellőzte.

A védő előadta, hogy a tulajdonában álló ingatlan vonatkozásában a zár alá vétel törvényi feltételei nem állnak fenn, az ingatlanban ugyanis a vádlott tulajdonjoggal nem rendelkezik, annak szerzési éve 2007., vagyis a vádbeli cselekményeket megelőző időpont.

E kérdéskörben az ítélőtábla osztotta a Debreceni Városi Bíróság 17.Bny.841/2010/2. számú végzésében foglaltakat. A bíróság e határozatában kifejtette, hogy tekintettel arra, hogy az ingatlan szerzésekor személyes vagyonnal nem rendelkezett, és a lakást meghaladóan a végzés keltekor sem rendelkezett, továbbá az ingatlan megvásárlásának finanszírozására felvett kölcsönt a gyanúsított törleszti, megalapozottan feltehető, hogy a teljesítés forrása a bűncselekmények elkövetéséből származó pénz. Így az ingatlan tekintetében a zár alá vételnek a Be. 159. § (2) és (3) bekezdésében foglalt feltétele fennállt.

A polgári jogi igények körében tett másodfokú változtatások szükségesek voltak, és a rendelkezések megfelelnek az anyagi és eljárásjogi szabályoknak. A kerekítés szabályaira figyelemmel az Itv. alapján helytállóan pontosította a másodfokú bíróság a megítélt polgári jogi igényekkel kapcsolatosan fizetendő eljárási illetékek összegét. Szintén a törvénynek megfelelően pótolta a zár alá vett vagyontárgyakról szóló rendelkezéseket.

A járásbíróság a I. pontban érintett Bt. magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította, mivel a Bt. képviselője, a bírósághoz 2015. március 13-án érkezett beadványában bejelentette, hogy az Kft. adóssal szemben fennálló 5.183.697 forint kárösszeget engedményezte dr. engedményesre. A járásbíróság álláspontja szerint Dr. engedményes nem tekinthető a bűncselekmény sértettjének, ezért a Be. 335. § (1) bekezdés II. fordulata értelmében a Bt. magánfél polgári jogi igényét elutasította.

A törvényszék ítéletének indokolásában (17. oldal utolsó előtti bekezdés) kifejtette, hogy mivel a Bt. magánfél sérelmére elkövetett cselekmény vonatkozásában felmentő rendelkezést hozott, megváltoztatta a magánfél polgári jogi igényével kapcsolatos elsőfokú ítéleti rendelkezést is, és annak érvényesítését a Be. 335. § (1) bekezdés II. fordulata alapján egyéb törvényes útra utasította. A másodfokú ítélet rendelkező része azonban nem tartalmaz e polgári jogi igény vonatkozásában rendelkezést. Ugyanakkor nincs is szükség e vonatkozásban az elsőfokú bíróság rendelkezésének megváltoztatására, hiszen az elsőfokú bíróság a Bt. által előterjesztett polgári jogi igényt - annak utólagos engedményezése miatt - elutasította.

Az elsőfokú bíróság a tárgyalást 2015. január 9. napján előlről kezdte, ülnökváltozás miatt. A korábbi tárgyalási napokon felvett bizonyítás anyaga az ismételt alkalommal válik az előlről kezdett bizonyítás tárgyává, és ezáltal az ítélet alapjává. Azok feltüntetése így az ítélet bevezető részében a Be. 258. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel nem szükséges. Ennél fogva helyesen mellőzte a törvényszék 2015. január 9-ét megelőző tárgyalási napoknak az ítélet bevezető részében való feltüntetését.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a törvényszék ítéletét a szükséges részében megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta a Be. 396. § (1) bekezdése illetve 397. §-a alapján.

Debrecen, 2016. május 18.

Dr. Elek Balázs sk.	. Gömöri Olivér sk.	. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

Záradék: A Debreceni Törvényszék 3.Bf.466/2015/11. számú ítélete a harmadfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és a felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2016. május 18.

Dr. Elek Balázs sk.

tanácselnök

A kiadmány hitelül:

Kiadó.